

LUOMANMUTKAN LUONTOSelvitys

SEINÄJOEN KAUPUNKI

2018

LUOMANMUTKAN LUONTOSELVITYS

SEINÄJOEN KAUPUNKI 2018

1. YLEISTÄ

Tämän luontokartoituksen tarkoituksena oli selvittää, esiintyykö Seinäjoen kaupungissa Puolivälinkallion-Luomanmutkan alueella sellaisia luontoarvoja, jotka olisi huomioitava alueen maankäyttöä suunniteltaessa. Tutkitun alueen sijainti on osoitettu **kartoissa 1 ja 2**. Kartoituksen teki luontokartoittaja Hannu Tuomisto FM (Seinäjoen kaupunki) maaliskesäkuussa 2018.

Selvitystyön tarkkuudeksi määriteltiin viranomaisvaatimusten ja lainsäädännön edellyttämät inventoinnit. Niiden perusteella kootusta raportista tuli ilmetä esiintyykö tutkimusalueella

- 1) luonnonsuojelulain 1096/1996 4 luvun 29 § mukaisia luontotyypppejä
- 2) metsälain 1093/1996 3 luvun 10 § mukaisia tärkeitä elinympäristöjä
- 3) vesilain 1961/264 1 luvun 15a, 17a § mukaisia luonnontilaisina säilytettäviä kohteita
- 4) uhanalaisluokituksen (Rassi et.al. 2010, Tiainen et.al. 2015, Liukko et.al. 2015) mukaisia lajeja
- 5) luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukaisia lajeja
- 6) lintudirektiivin 79/409/ETY liitteen I mukaisia lajeja
- 7) tai muita huomioitavia luontoarvoja

2. LUONTODIREKTIIVIN LIITTEEN IV (a) LAJIT

2.1 Liito-orava

Liito-orava (*Pteromys volans*) on Euroopan Unionin luontodirektiivin (92/43/EEC) liitteessä IV (a) mainittu uhanalainen laji. Luonnonsuojelulain (Luonnonsuojelulaki 1096/1996) 49.1 §:n mukaan em. luontodirektiivinliitteessä IV (a) mainitun liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen on kiellettyä. Liito-oravalle lajinomaisena käyttäytymispiirteensä on, että eläin ulostaa elinpiirillään olevien puiden tyvelle riisinyvänkokoisia papanoita. Erityisesti ulostepapanoita löytyy suurten kuusten ja haapojen tyviltä. Koska hämääraaktiivisen liito-oravan suora havainnointi on vaikeaa, perustuu lajin elinpiirin määrittäminen papanalöytöihin. Tämän inventoinnin yhteydessä löytynyt liito-oravien lisääntymis- ja levähdysalue on esitelty kohdeluettelossa. Liito-oravakartoitus tehtiin maaliskuuhuhtikuussa. Kohderajauksiin on otettu mukaan lajin elinpiirin ns. ydinalue.

Liito-oravan papanoita

2.2 Lepakot

Kaikki Suomessa tavattavat lepakkolajit (*Chiroptera*) ovat luonnonsuojelulain 38 §:n (Luonnonsuojelulaki 1096/1996) mukaan rahoitettuja. Lepakot kuuluvat myös EU:n luontodirektiivin (92/43/EEC) liitteessä IV (a) lueteltuihin lajeihin. Luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Lepakot ovat hyönteissyöjiä, jotka saalistavat yöllä ja nukkuvat päivällä. Ne suunnistavat pimeässä lähettämiensä korkeiden ultraäänien kaikuja avulla. Lepakot tuottavat ääntä jatkuvasti liikkeessaan ja hahmottavat siten ympäristöään. Eri lajien saalistustavat ovat erilaisia. Myös ultraäänten voimakkuus ja taajuus sekä ääntelytapa vaihtelevat lajeittain. Lepakoita inventoitaessa käytetään lepakkodetektoria, joka muuntaa lepakoiden äänet ihmiskorvin kuultavaksi. Lepakoiden havainnoinnissa käytin apuna Pettersson Elektronik AB:n lepakkodetektoria D 200.

Puomainen Pajuluoma osoittautui vesisiippojen (*Myotis daubentoni*) käyttämäksi elinalueeksi.

2.3 Viitasammakko

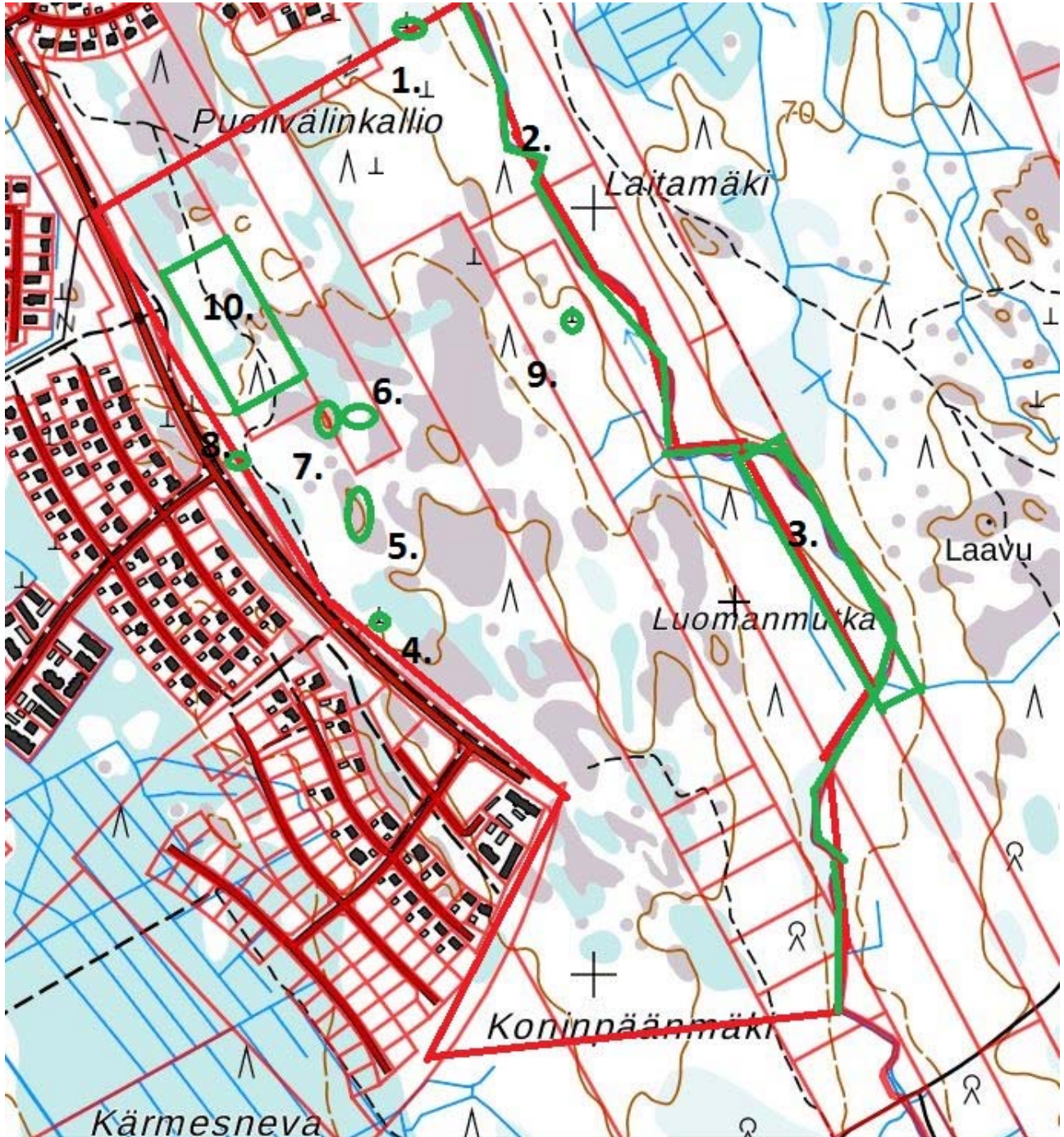
Viitasammakko (*Rana arvalis*) on tavallista sammakkoa (*Rana temporaria*) hieman pienikokoisempi aitosammakoihin (*Ranidae*) kuuluva laji. Viitasammakko on sammakkoa teräväkuonoisempi, ja lisäksi näillä lähisukuisilla lajeilla on eroa värityksessä ja takajalan rakenteessa. Myös koiraiden kutuaikaisessa ääntelyssä on eroa. Viitasammakoiden ääntely muistuttaa uppoavan pullon pulputusta, sammakoiden ääntely on kurnutusta. Tämän inventoinnin yhteydessä lajin esiintymistä kartoitettiin siten, että suoritin potentiaalisilla kutupaikoilla kuuntelua kevään lisääntymisaikana.

Viitasammakot suosivat elinympäristöinä rantoja, tuoreita kangasmetsiä, soita ja peltoja. Kutupaikakseen ne tarvitsevat vesistöjä ja tulvarantoja. Viitasammakko on Euroopan unionin luontodirektiivin (Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, liite IV a) suojaama laji, jonka kaikenlainen häirintä ja lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kiellettyä.

Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei löytynyt.

3.1 KOHDERAJAUKSET

Tutkitun alueen rajaus ja huomioitavat luontokohteet **kartassa 1.**

Kartta 1. Tutkitun alueen rajaus ja huomioitavat luontokohteet.

Kartta 2. Ilmakuva tutkitun alueen pohjoisosasta ja huomioitavat luontokohteet.

Kartta 3. Ilmakuva tutkitun alueen keskiosasta ja huomioitavat luontokohteet.

Kukin kohde on luokiteltu;

* = paikallisesti huomioitava luontokohde

** = paikallisesti merkittävä luontokohde

*** = paikallisesti erittäin merkittävä luontokohde

K = kasvistollisesti merkittävä kohde

E = eläimistöltään merkittävä kohde

M = maisemallisesti merkittävä kohde

G = geologisesti merkittävä kohde

V = virkistys ja/tai opetuskohde

P = paikallishistoriallinen kohde

3.2 KOHDEKUVAUKSET

1. Maisemallisesti merkittävä siirtolohkare * GM

Muu huomioitava luontoarvo

Suurikokoinen siirtolohkare virkistysreitin varressa

2. Pajuluoma *** KEMGVP

metsälaki, luontodirektiivi, vesilaki

Paikallisesti merkittävä purovesistö reunusmetsineen on tärkeä ekologinen käytävä sekä vesi- että metsälajeille. Monipuolinen kasvillisuus, runsaasti lehtipuustoa ja lahopuita. Luomaa seuraileva polku on suosittu lähivirkistysreitti Pajuluoman ja Kärjen asukkaille. Vesistön varrella reheviä tihku- ja lähdepintoja. Monipuolinen linnusto. Saukon- ja liito-oravan elinpiiriä. Vesisiipat käyttävät uomaa saalistusalueenaan. Lepakot käyttänevät päiväpiiloinaan rantametsien vanhoja kolopuita.

Runsaasti käytetty polku seurailee Pajuluomaa.

Rantametsissä runsaasti lehtipuustoa. Puustolla on tärkeä merkitys luomaa varjostavana suojana.

Sama paikka kesällä

Pajuluoman rehevässä rantametsässä viihtyvät korpipaatsama ja kielo

Pajuluoman rantametsien kääpiä.

taulakääpä (*Fomes fomentarius*)

arinakääpä (*Phellinus igniarius*)

kantokääpä (*Fomitopsis pinicola*)

pörrökääpä (*Cerrena unicolor*)

ryppynahakka (*Stereum rugosum*)

pöckelökääpä (*Piptoporus betulinus*)

3. Luomanmutkan vanha metsä ** KEMV

metsälaki, luontodirektiivi, lintudirektiivi

Kohde on metsätalouden ympäristötuella rauhoitettu yksityinen suojelualue. Valtapuustona järeät yli sata vuotta vanhat kuuset. Sekapuustona haapoja, raitaa ja harmaaleppää. Paikalla on liito-oravan lisääntymis- ja levähdysalue, ja kohteen linnustoon kuuluvat mm. pyy, palokärki ja tiltaltti.

Luomanmutkan komeita kuusia

Liito-oravat hyödyntävät metsän kolohaapoja pesäpaikkoinaan.

Maapuustoa

Polku seurailee luomanvartta

4. Maisemallisesti merkittävä puuryhmä ja siirtolohkare *KMG

Muu huomioitava luontoarvo

Lähimaisemaa hallitseva maastonkohta

5. Avokalliokumpareikko * MG

Muu huomioitava luontoarvo

Merkitystä lähimaisemakohteena.

6. Suurten maisemapuiden ryhmä * KM

Muu huomioitava luontoarvo

Yli sata vuotta vanhojen mäntyjen ryhmä

7. Avokalliokumpareikko * MG

Muu huomioitava luontoarvo

Merkitystä lähimaisemakohteena

Vanha rajapyykki kumpareikon pohjoiskärjessä.

8. Maisemapuut * KM

Muu huomioitava luontoarvo

Kaksi suurta mäntyä hallitsee lähimaisemaa

9. Maisemallisesti merkittävä siirtolohkare * MG

Muu huomioitava luontoarvo

10. Varttunut metsä * KMV

Muu huomioitava luontoarvo

Puustoltaan n. 70-80 vuotta vanhaa kuivaa kangasmetsää ja karukkokangasta. Aluetta on käsitelty talousmetsänä, mutta sitä voisi käyttää soveltuvien osien virkistysalueena ja/tai puistona.

4. KUVIA

Puolivälinkallion itäpuolella on luonnontilaista isovarpu- ja tupasvillarämettä. Suo jää niukasti tutkimusalueen ulkopuolelle. Suolla on merkitystä lähimaisemallisena kohteena, mutta sillä ei ole lakisääteisesti suojeltavia arvoja.

Luomanmutkan alue on vakiintunut lähiasutuksen virkistysalueeksi. Siitä kertovat runsaat polut.

Tutkitun alueen metsät ovat karuja kuivia kangasmetsiä ja karukkokankaita. Puustoa on käsitelty talousmetsinä. Pienet avokalliot kirjavoivat maisemaa.

